

Zpráva o šetření ve věci posouzení odborné způsobilosti k výkonu povolání pracovnice v sociálních službách

Paní A. (stěžovatelka) působí jako pracovnice v sociálních službách v přímé obslužné péči¹ v Domově pro seniory X (poskytovatel). Nesouhlasí s tím, jakým způsobem Krajský úřad Jihomoravského kraje, který je registrujícím orgánem poskytovatele, posoudil její odbornou způsobilost k výkonu povolání pracovnice v sociálních službách. Stěžovatelka má s poskytovatelem uzavřenou pracovní smlouvu do června 2024. Obává se, že bude muset z důvodu neuznání odborné způsobilosti zaměstnání opustit.

A. Shrnutí závěrů

Krajský úřad **pochybil, když neuznal odbornou způsobilost stěžovatelky k výkonu povolání pracovnice v sociálních službách**. Nedostatečně vyhodnotil předložené dokumenty o jejím vzdělání a nesprávně ji poučil o nutnosti doplnění vzdělání či doložení rozhodnutí ze strany uznávacího orgánu, tj. Ministerstva zdravotnictví. **Jeho požadavek vůči stěžovatelce byl nezákonný a fakticky nesplnitelný.**

B. Skutková zjištění

Stěžovatelka je absolventkou Střední školy veterinární Emila Holuba, s. r. o. Po ukončení střední školy zahájila v roce 2019 studium oboru Diplomovaná všeobecná sestra na Vyšší odborné škole zdravotnické Brno, p. o. (VOŠZ). Studium následně, po ukončení třetího semestru, v roce 2022 přerušila. Stěžovatelka měla za to, že tím nabyla odbornou způsobilost k výkonu povolání ošetřovatele, a tudíž i odbornou způsobilost k výkonu povolání pracovníka v sociálních službách.

Od prosince 2019 do října 2022 působila jako pracovnice v sociálních službách u poskytovatele Y (původní zaměstnavatel). Od ledna 2023 pracuje u poskytovatele na pozici pracovnice v sociálních službách.

B.1 Posouzení odborné způsobilosti stěžovatelky ze strany krajského úřadu v roce 2021

Původní zaměstnavatel informoval krajský úřad o nástupu stěžovatelky do zaměstnání s tím, že prozatím nesplňuje podmínku odborné způsobilosti.² Následně v květnu 2021 doložil potvrzení o studiu, ve kterém VOŠZ výslovně potvrzuje, že má ukončený třetí semestr.³ To však není podle krajského úřadu relevantní dokument pro prokázání odborné způsobilosti. Krajský úřad sdělil, že od její nedostatečné odborné způsobilosti tehdy odhlédl pouze z důvodu pandemické situace.

1 Dle § 116 odst. 1 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

2 Podmínku odborné způsobilosti je třeba splnit do 18 měsíců ode dne nástupu zaměstnance do zaměstnání. Do doby splnění této podmínky vykonává zaměstnanec činnost pracovníka v sociálních službách pod dohledem odborně způsobilého pracovníka v sociálních službách.

3 Dle stěžovatelkou předloženého potvrzení o studiu ze dne 16. dubna 2021.

B.2 Posouzení odborné způsobilosti stěžovatelky ze strany krajského úřadu v letech 2023 a 2024

Poskytovatel v únoru 2023 doručil krajskému úřadu doklady o stěžovatelčině vzdělání (vysvědčení o maturitní zkoušce a zmiňovaný výpis ze školní matriky, nabízel i doložení potvrzení o studiu).

Podle krajského úřadu dokumenty neprokázaly odbornou způsobilost stěžovatelky k výkonu povolání pracovnice v sociálních službách. Z předloženého výpisu ze školní matriky podle něj není jednoznačně patrné, že naplnila požadovanou délku studia. Poskytovateli dále sdělil, že o tom, zda splnila podmínku odborné způsobilosti, musí příslušné ministerstvo jako uznávací orgán vydat rozhodnutí. Stěžovatelka si za tím účelem musí dle něj podat písemnou žádost o uznání odborné kvalifikace, a to způsobem popsaným v rámci tzv. databáze regulovaných povolání a činností.

B.3 Vyjádření Ministerstva zdravotnictví

Stěžovatelka doložila, že v této věci nejméně třikrát komunikovala s Ministerstvem zdravotnictví. Poprvé mu v roce 2021 zaslala potvrzení o studiu a výpis ze školní matriky VŠOZ se žádostí o vyjádření, zda splňuje podmínku odborné způsobilosti pro výkon povolání ošetřovatele. **Ministerstvo stěžovatelce dne 21. dubna 2023 sdělilo, že potvrzení školy je jedním ze způsobů, jak odbornou způsobilost prokázat, a že stěžovatelka způsobilost splňuje a doložené doklady jsou dostačující.**

Následně kontaktovala ministerstvo ještě dvakrát (v listopadu 2023 a v květnu 2024). To jí potvrdilo, že konkrétní formu potvrzení zákon nestanoví (dle jeho sdělení lze odbornou způsobilost prokázat výpisem ze školní matriky, potvrzením o studiu či indexem) a dále že stěžovatelce potvrzení ve formě, kterou krajský úřad požaduje, vydat ani nelze.

Všechna tato vyjádření byla krajskému úřadu prokazatelně doložena. Krajský úřad přesto setrval na svém stanovisku, že stěžovatelka musí podat písemnou žádost (jeho slovy „nikoliv dotaz“) o uznání odborné kvalifikace.

C. Právní hodnocení

C.1 Doklad odborné způsobilosti pracovníka v sociálních službách

Odbornou způsobilostí pracovníka v sociálních službách, který vykonává přímou obslužnou péči o klienty pobytových zařízení sociálních služeb, je základní nebo střední vzdělání a absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu; absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu se nevyžaduje u fyzických osob, které získaly způsobilost k výkonu zdravotnického povolání v oboru ošetřovatel. Odborná způsobilost k výkonu povolání ošetřovatele se získává absolvováním tří semestrů akreditovaného zdravotnického bakalářského studijního oboru pro přípravu všeobecných sester, dětských sester nebo porodních asistentek nebo příslušného studijního oboru na vyšší zdravotnické škole.⁴

---

4 Dle § 36 odst. 1 písm. f) zákona č. 96/2004 Sb., o výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních) ve spojení s § 116 odst. 5 písm. a) zákona o sociálních službách.

Odbornou způsobilost zaměstnanců dokládá poskytovatel registrujícímu orgánu dokladem, nebo jeho ověřenou kopií.⁵

Podobu dokladu, kterým poskytovatel odbornou způsobilost zaměstnanců dokládá, metodicky upravuje Ministerstvo práce a sociálních věcí tak, že k výkonu zdravotnického povolání v oboru ošetrovatel je zapotřebí doložit doklad o splnění podmínek stanovených zákonem.⁶ V případě pochybností má krajský úřad konkrétní doklad konzultovat, a to např. s odborem školství krajského úřadu.⁷

Zákon stanoví, že dokladem o studiu na vyšší odborné škole je výkaz o studiu. Do něj se zapisují předměty a výsledky hodnocení studia.⁸ Výkaz o studiu slouží také k prokázání studia navenek.⁹

Stěžovatelka prostřednictvím poskytovatele jako doklad nepředložila výkaz o studiu, ale výpis ze školní matriky.¹⁰ Ta obsahuje informace o jednotlivých studentech, jako je obor, forma a délka vzdělávání, datum zahájení a ukončení vzdělávání; údaje o průběhu a výsledcích vzdělávání.¹¹ Poskytnutý výpis ze školní matriky ze dne 12. prosince 2022 obsahuje informaci o tom, že stěžovatelka zahájila studium dne 25. září 2019 v kombinované formě. V akademickém roce 2022/2023 má studium přerušeno, studium přerušila v letním semestru (období) druhého ročníku.¹² Výpis dále obsahuje informace o zapsaných předmětech a jejich hodnocení, stejně jako průměrnou známku.¹³ V rámci prvních tří semestrů jsou všechny ve výpisu zapsané předměty zároveň evidovány jako splněné. Tomu odpovídá i výše zmíněné potvrzení o studiu.

Jsem přesvědčen, že stěžovatelka dostatečně doložila délku svého studia i bez výkazu o studiu. Informace o průběhu stěžovatelčina studia jsou podrobně zachyceny i v předloženém výpisu ze školní matriky. To ostatně potvrdilo ministerstvo, které za vhodný doklad považuje jak výpis ze školní matriky, tak i potvrzení o studiu či tzv. index (listinná podoba výkazu o studiu).

5 Dle § 79 odst. 1 písm. f) ve spojení s § 82 odst. 1 zákona o sociálních službách.

6 Ministerstvo práce a sociálních věcí. Doporučený postup č. 4/2016, str. 12; dostupné z https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Doporuceny_postup_4_2016_Registrace.pdf/69489ded-cf05-4f94-8c1c-c643adf3aa7c.

Stejně také příloha č. 1 k tomuto postupu, str. 6; dostupné z https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Doporuceny_postup_4_2016_Priloha_c_1.pdf/d8d93aa8-3cd3-55af-fc35-021242e3678c.

7 Tamtéž.

8 Ustanovení § 97 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

9 KUDROVÁ, Veronika. § 97 [Student a průběh vzdělávání]. In: RIGEL, Filip, BAHÝLOVÁ, Lenka, MORAVEC, Ondřej, PUŠKINOVÁ, Monika, KUDROVÁ, Veronika. Školský zákon. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 497–498, marg. č. 11.

10 Školní matrika je označení pro evidenci studentů školy dle § 28 odst. 1 písm. b) školského zákona.

11 Ustanovení § 28 odst. 2 školského zákona. Viz také vyhlášku č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení).

12 Zákon v případě vyššího odborného vzdělávání užívá namísto semestru termín zimní a letní období. Viz § 96 odst. 1 školského zákona.

13 Hodnocení předmětů je v souladu s § 5 vyhlášky č. 10/2005 Sb., o vyšším odborném vzdělání.

Pokud měl krajský úřad pochybnosti o dostatečnosti předložených dokladů, mohl věc **konzultovat** (např. s odborem školství či se obrátit na ministerstvo). Krajský úřad nejenže tak neučinil, ale navíc zprostředkované metodické sdělení ministerstva v podstatě zcela ignoroval.

Mám za to, že krajský úřad nabytí odborné způsobilosti stěžovatelky k výkonu povolání pracovnice v přímé péči posoudil nesprávně.

C.2 Uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti

Krajský úřad stěžovatelku odkázal na postup, který je uveden v databázi regulovaných povolání. Databáze regulovaných povolání však odkazuje na podání žádosti uznávacímu orgánu v případě, kdy odbornou způsobilost žadatel nabyl v zahraničí.¹⁴ **Zákonnou úpravu o uznávání odborné kvalifikace v zahraničí zásadně nelze analogicky uplatnit na situaci stěžovatelky, která studium absolvovala v České republice. Stěžovatelka tak není takovou žádost povinna podat.**

Postup krajského úřadu hodnotím jako rozporný se zákonem. Krajský úřad není oprávněn rozšiřovat požadavky a ukládat povinnosti k prokázání odborné způsobilosti nad rámec zákona. Jeho požadavek je nezákonný a pro stěžovatelku i fakticky nesplnitelný. Krajský úřad tím stěžovatelku nadto vystavil obavám ze ztráty zaměstnání v případě nedoložení požadovaného rozhodnutí ze strany ministerstva.

Krajský úřad nemůže požadovat dokládání nabytí způsobilosti způsobem, který zákon nejenže nestanoví, ale je s ním ve zjevném rozporu.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám řediteli Krajského úřadu Jihomoravského kraje JUDr. Romanu Heinzovi, Ph.D., a podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám rovněž stěžovatelce.

Brno 17. června 2024

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

---

¹⁴ Konkrétně v jiném členském státě Evropské unie, jiném smluvním státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederaci. Dle ustanovení § 1 odst. zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace).